

KESKKONNAAMET

Meris Süsta
Riigimetsa Majandamise Keskus
meris.systa@rmk.ee

Teie 10.03.2026 nr 3-2.1/2026/1511

Meie 20.03.2026 nr 7-9/26/4608-2

Seisukoht Kautsi vahtkonna teede ehitamise ja uuendamise projekti lähteülesande kohta

Küsite Keskkonnaameti arvamust Võru maakonnas, Rõuge vallas, Koemetsa, Vana-Roosa ja Viirapalu külades metsateede rekonstrueerimise ja ehitamise projekti lähteülesande kohta. Taotlusele on lisatud RMK keskkonnamõtjude analüüs, lähteülesanne ning asendiplaan.

Lähteülesande kohaselt soovitakse projekteerida teede rekonstrueerimine ja ehitamine kokku ca 7,86 km. Kavas on Varga põik tee (pikkus ca 2,1 km) ehitamine ning Pikassaare-Kautsi tee (ca pikkus 1,6 km) ja Ubajärve tee (pikkus ca 4,16 km) uuendamine. Kõik nimetatud teed on kavandatud 4. järgu teedena. Tee katendi laiuseks soovitakse võimalusel rajada 4,5 m.

Eesti looduse infosüsteemi EELIS andmetel asub ehitatav **Varga põik tee** II kaitsekategooria liigi metsise registreeritud elupaigal (registri kood KLO9133989), rekonstrueeritav **Ubajärve tee** asub II kaitsekategooria liigi metsise registreeritud elupaigal (registri kood KLO9133989), piirneb II kaitsekategooria liigi kanakulli registreeritud elupaigaga (registri kood KLO9130894) ning läbib ka Karula rahvusparki (registri kood KLO1000242) Järve piiranguvööndit (KLO1100830) ja Ubajärve sihtkaitsevööndit (KLO1100803) ning tee lähedusse jääb I kaitsekategooria liigi kalakotka elupaik (registri kood KLO9127672). Rekonstrueeritav **Pikassaare-Kautsi** tee kaitstavatel loodusobjektidel ei asu.

Taotlusele lisatud keskkonnamõtju analüüsi tabelis on toodud ammendav nimekirj projekteeritava tegevuse lähiümbrusse ja võimalikku mõjualasse jäävatest kaitseväärtust omavatest objektidest ning märgadest metsadest ja ette nähtud leevendavad meetmed väärtuste säilimiseks.

Keskkonnaametil on seoses teede lähedusse (alla 2 km kaugusele) jäävate metsise mängupaikadega (sh püsielupaigad) alljärgnev märkus.

Metsise kinnitamata kaitse-tegevuskava kohaselt on üheks suurimaks mõjuteguriks mürareostus. Uuringu „Müra mõju metsise sigimiskäitumisele“ (Tilgar & Ojaste, 2024) tulemusel jõuti järeldusele, et oluline helihäiring metsisemängule lähemal kui 2 km võib põhjustada mängu hääbumise (mõjutades kukkede testosterooni taset, mistõttu loomad käituvad teisiti (isased mängivad lühikest aega või üldse mitte) ja/või metsise mänguhelid mattuvad valjema müra alla). Uuringus tuuakse välja, et sellistes mängudes väheneb oluliselt metsise

mängude kestus, müra segav mõju takistab ka mängiva kuke häälsüste kuulmist noorte, mängus passiivselt osalevate isaste poolt. Sama uuringu aruandest ilmneb, et inimtekkeline müra võib osutada oluliseks lindude arvukust konkreetses piirkonnas limiteerivaks mõjuteguriks alates müratasemest 40 dB. Mõõduka tugevusega (40-45 dB) müra põhjustab häiringuid lindude laulus ja häälsüste. Müra tugevuse suurenemisel ilmuvad aga ka kõrvalekaldeid käitumises, füsioloogias ja sigimises. Kanaliste puhul on näidatud, et mürataseme tugevusest olulisem on mürafooni muutus - taustafooni ületamine 10 dB võrra on populatsioonile negatiivse mõjuga. Kõige tundlikumaks loetakse metsist häiringute mõju osas hiliskevade-varasuve mänguperioodil mängualal. Oluline on ka müra jõudmine elupaika (kanade sigimispaik), kuna müra tõttu ei pruugi kanad kukkede mängu kuulda.

Esitatud Keskkonnamõju analüüsis on seoses metsise esinemisega leevendusmeetmena toodud: "trassiraied ja ehitustööd on keelatud perioodil 01.04-15.07; kaitsealal 01.02-31.07". kaitseala all mõeldakse siin tõenäoliselt metsise elupaika. See tingimus on sobilik, kuid arvestades ülaltoodud mürauringut, **palume leevendusmeetmeid täiendada tingimusega: "Metsise pesitsusaegse (ennekõike metsisemängu) häirimise vältimiseks ei tohi metsise elupaika jõudev müratase perioodil 15.03-15.05 ajavahemikul kell 18.00-09.00 olla üle 40 dB."**

Kalakotka elupaiga kohta on leevendusmeede: "trassiraied ja ehitustööd on keelatud perioodil 15.03-31.08". Pesapuu on uuendatava teelõigu otsast ca 300 m kaugusel. Kalakotkas on kaugemalt häiruv ja pesitsuse häirimise vältimiseks ei tohiks 500 m raadiuses pesapuust pesitsusperioodil töid teha, seega esitatud leevendusmeede on asjakohane ja piisav.

Keskkonnaamet, olles tutvunud esitatud materjalidega on seisukohal, et **keskkonnamõju analüüsi tabelis nimetatud meetmeid rakendades ja metsiste osas ka käesolevas kirjas toodu täiendavat tingimust silmas pidades ei mõjuta tegevused töödega hõlmatud kaitseväärtusi.**

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Märt Holtsmann
juhtivspetsialist
looduskasutuse osakond

Pille Saarnits 523 3848
pille.saarnits@keskkonnaamet.ee